

Jaarstukken 2018

gemeente
gouda

3.6.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Milieu en Duurzaamheid

Samen met partijen in de stad heeft de gemeente invulling gegeven aan de duurzaamheidsagenda. Aanpak en lijst met acties zijn beschreven in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019. In 2018 is samengewerkt met een flink aantal partijen in de stad, waaronder organisaties, ondernemers, scholen, kerken, sportverenigingen. De duurzaamheidsmakelaar heeft hierin een belangrijke rol gespeeld, en daarnaast de samenwerking met het Duurzaamheidsplatform van bedrijven DPG. De Omgevingsdienst Midden-Holland, ODMH, speelt een belangrijke rol bij de uitvoering. In 2018 is significant meer inzet gepleegd op het thema duurzame ontwikkeling, onder meer door begeleiden van de Goudse warmteanalyse en de Regionale Energiestrategie.

Een (niet limitatieve) opsomming van activiteiten die de gemeente heeft ondernomen en waar de gemeente aan heeft bijgedragen volgt hieronder.

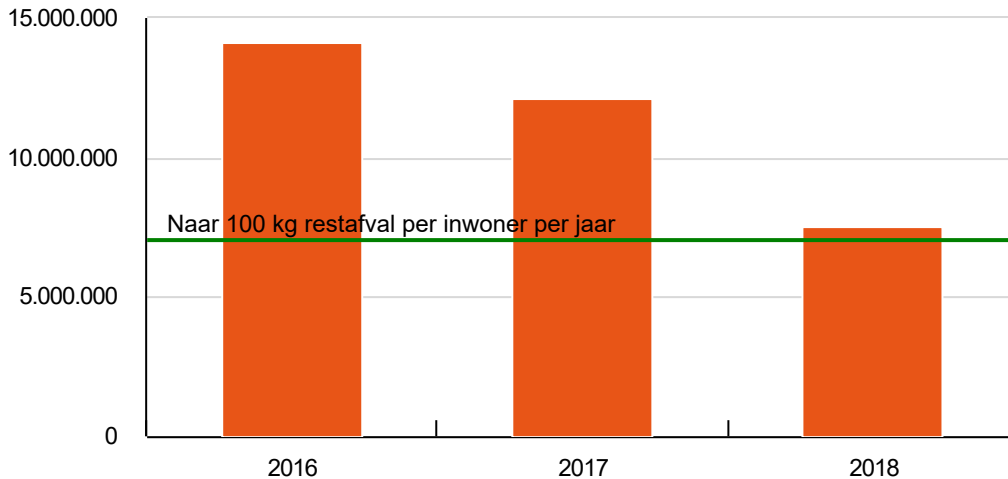
De gemeente vult haar voorbeeldfunctie voortvarend en effectief in

- CO₂-neutrale organisatie: De gemeente koopt 100% groene energie in, in samenwerking met andere gemeenten in de regio. In 2018 is een proef gestart om het kantoorafval in het Huis van de Stad gescheiden in te zamelen. Deze proef wordt uitgebreid en krijgt verder beslag in 2019.
- Duurzame mobiliteit: In Gouda zijn inmiddels zo'n 70 laadpalen. Dit aantal dekt in ruime mate de vraag en groeit naarmate de vraag groeit.
- Vastgoed gemeente: De uitvoering van het verduurzamingsplan is gestart. Er zijn 4 showcases aangewezen om als eerste (met extra communicatie) te worden aangepakt: Garensponnerij, Schouwborg, Chocoladefabriek en Kinderboerderij.
- Duurzaam inkopen: Het actieplan Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) wordt stapsgewijs uitgevoerd. Gouda heeft in oktober het "betonconvenant Midden-Holland" ondertekend, samen met andere gemeenten en marktpartijen. Bij inkoop zijn Social return, Fairtrade en duurzame mobiliteit belangrijke uitgangspunten.

Toename van hergebruik huishoudelijk afval

Doelstelling van de invoering van Afval Scheiden Loont is 75% afvalscheiding in 2020. Dat komt overeen met 100 kg restafval per inwoner per jaar. Hieronder het resultaat van 2018 vergeleken met jaren daarvoor:

Ontwikkeling kg restafval 2016-2017-2018

Het afvalscheidingspercentage in 2018 is 71.

Samen met de stad toewerken naar een CO₂-neutrale en aardgasvrije gemeente

- Duurzame impulsen: De gebiedsgerichte energie-aanpak op bedrijventerreinen die in samenwerking met DPG in gang was gezet is in 2018 voortgezet. Er is een DuurzaamheidsPrestatie van de Locatie bedrijventerrein (DPL-bt) op Gouwespoor uitgevoerd. Naar aanleiding daarvan zijn nieuwe acties in gang gezet (gezamenlijke inkoop van LED en PV) in samenwerking met het parkmanagement.
- Scholen hebben een energiescan en een installatiecheck gekregen en zijn daardoor in staat hun energieverbruik beter te beheersen;
- Sportclubs: Er zijn 10 door de gemeente aangeboden energiescans uitgevoerd. Tot dusver heeft dit geleid tot 3 realisaties van maatregelen (zonnepanelen/LED verlichting/isolatie), en tot 7 nadere adviezen aangevraagd door de sportclubs.
- Bedrijven: Croda, Zorgpartners M-H en Promen hebben gezamenlijk de energiecoöperatie Goudse Panelen opgericht. Inwoners kunnen intekenen voor energieafname van de zonnepanelen die op de bedrijfsdaken worden geplaatst. Er is veel belangstelling. De duurzaamheidsmakelaar begeleidt dit project samen met een externe partij. In samenwerking met de ODMH worden gebiedsgerichte bedrijven gezocht om aan te haken. In 2019 vindt dit project een vervolg.

- **Energietransitie:** Gouda neemt deel in het regionale proces om te komen tot een RES; Regionale EnergieStrategie. In januari 2018 is een warmteanalyse opgeleverd, opgesteld door CE Delft en Merosch. In de warmteanalyse is uitgezocht met welke technieken de gebouwde omgeving in Gouda in 2050 verwarmd zal kunnen worden en welke ingrepen nodig zijn in deze gebouwen en in hun energievoorziening om deze te realiseren. In de analyse is een modelberekening gemaakt van welke warmtetechnieken per buurt de laagste kosten hebben om de gebouwde omgeving te verwarmen zonder aardgas.
- **Inwoners:**
 - Woningeigenaren konden gebruik maken van de dienst van het energieloket Duurzaam Bouwloket;
 - De WoonWijzerWagen heeft in verschillende wijken gestaan;
 - Samen met het Wellantcollege werd een groenproject in de Vogelbuurt uitgevoerd;
 - WoonWijzerWinkel heeft een aantal wijkacties uitgevoerd;
 - Gemeente, ODMH en DPG hebben meegewerkt aan een project op het Technasium om jaren-30 woningen te verduurzamen. Het project krijgt een vervolg in 2019;
 - Van de 'regeling regenton' wordt nog altijd gebruik gemaakt;
 - Gouda is deelnemer aan "operatie Steenbreek". In dat verband zijn tuinambassadeurs opgeleid en aan de slag, er worden voorbeeldtuintjes op de kinderboerderij gerealiseerd en de aanleg van schooltuinen en moestuinen wordt gefaciliteerd via het samenwerkingsverband Natuur en MilieuPunt Gouda, van de gemeente, Brede School, IVN en ODMH;
 - De gemeente heeft medewerking verleend aan de duurzaamheidsdag, georganiseerd door de werkgroep ZIN van de Raad van Kerken en Humanistisch Verbond;
 - Met de (VO) scholen is de wedstrijd Duurzame Stad gehouden.
- **Afval horeca ondernemers Binnenstad:** In 2018 is door de Stichting Gouda Schoon een start gemaakt met het in eigen beheer inzamelen van horeca afval, met een elektrisch vrachtwagentje. Dit heeft tot gevolg dat (stinkende) kliko's en containers uit het straatbeeld rond de St. Janskerk zijn verdwenen en dat het aantal verkeersbewegingen flink is afgenomen. Behalve horecaondernemingen nemen ook winkels, bedrijven en organisaties deel.

Bruggen, tunnels, groen, straten, wegen en pleinen

Projecten

Status van de projecten benoemen en eventueel welke verschoven zijn of welke er juist bij zijn gekomen:

- Herinrichting Zuidelijk Stempel: in uitvoering;
- Ophogen Oosterwei Zuid: in uitvoering met herontwikkeling;
- Ophogen diverse laag gelegen wegvakken: gereed;
- Vervangen kademuur en verkeersveilig maken Kattensingel tot eind 2019: gereed;
- Vervangen kademuur Walvisstraat 2017-2018: gereed;
- Groot onderhoud aan civiele kunstwerken, steigers en oeverconstructies: in uitvoering;
- Walmuur W. Vroesentuin: in voorbereiding;
- Baggeren van watergangen: 80% gereed;
- Vervangen van openbare verlichting, deels met duurzame ledverlichting: in uitvoering, deels vertraagd;
- Vervangen van houten beschoeiing door duurzame beschoeiing van gerecycled kunststof: gereed .

Nieuwe projecten (jaarlijks):

Voor een aantal projecten doet de gemeente elk jaar een nieuwe ronde:

- Vervanging ondergronden speelplekken en speeltoestellen;
- Ophogen laag gelegen wegvakken;
- Vervangen asfaltdeklagen;
- Groot onderhoud elementenverharding.

Losse projecten:

- Vervanging damwand Vest: in voorbereiding;
- Vervanging slagboominstallatie Graaf Florisbrug: in uitvoering;
- Sealen deklaag Haastrechtsebrug: in voorbereiding.

Rioolprojecten:

- De Vogelbuurt: in voorbereiding;
- Kort Haarlem: in voorbereiding;
- Kadenbuurt: in voorbereiding;
- Korte Akkeren Oud: in voorbereiding;
- Omgeving Vossenburchkade: in voorbereiding;
- Binnenstad deelgebied omgeving Lange Groenendaal: in voorbereiding;
- Raam: in uitvoering.

Bodemdaling en openbare ruimte

De stevige stad (bodemdaling)

In historische steden treden, als gevolg van bodemdaling, veelvuldig urgente problemen op zoals water- en riooloverlast en funderingsschade. Gouda is één van de koplopers als het gaat om de aanpak van deze problemen in de bijzondere context van een historische stad.

In 2014 heeft de Coalitie Stevige Stad (gemeente samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland, nationale kennisinstellingen en Rijkswaterstaat) de ambitie geformuleerd om te komen tot handelingsperspectieven voor de aanpak van 'overlast door' bodemdaling in Goudse Binnenstad.

Kern van de opgave in de binnenstad is het behoud en de versterking van een vitale en veilige historische binnenstad van Gouda. Bodemdaling, wateroverlast, waterkwaliteitsproblemen en een verouderende infrastructuur voor het (grond)waterbeheer en riolering vormen een fundamentele bedreiging van dit doel. Afgelopen jaren is veel informatie verzameld over grondwaterstanden, de stuurbaarheid ervan, de snelheid van bodemdaling en de relatie met het watersysteem. Deze kennis was nodig om maatregelen voor een structurele aanpak voor de bodemdaling te bepalen.

Er is een intensief communicatietraject gestart met bewoners en stakeholders. Een voorbeeld daarvan is de folder die is verspreid onder alle inwoners van de binnenstad, vele huiskamergespekken die zijn gevoerd in de lage delen van de binnenstad (zie ook de website www.gouda.nl/stevigestad). Tegelijkertijd is er gewerkt aan het ontwikkelen van handelingsperspectieven (voor gemeente, waterschap en particulieren). In het Kaderplan Bodemdaling (KBB) worden verschillende oplossingsrichtingen beschreven voor een structurele aanpak van de overlast door bodemdaling en geeft een advies over de voorkeursoplossing. Het streven is om het KBB aan het eind van 2019 af te maken. En deze vervolgens vast te laten stellen door de algemeen besturen van gemeente en hoogheemraadschap. Het uitgangspunt van het KBB is dat maatregelen de huidige overlast tot een aanvaardbaar niveau terugbrengen en toekomstige overlast tot minimaal 2050 voorkomen. Daarbij geven we ook een doorkijk naar het effect van de maatregelen in het jaar 2100. De oplossingen moeten echter ook flexibel genoeg zijn om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen.

Onderhoud openbare ruimte

Onderhoud aan openbare ruimte is kostbaar in Gouda. Voor een heel belangrijk deel wordt dit veroorzaakt door bodemdaling. Ophogingen vinden plaats met het doel wegen droog, functioneel en veilig te houden. Door methoden toe te passen die tot een langere levensduur van de openbare ruimte leiden kunnen kosten bespaard worden. Dit is duurzamer en veroorzaakt voor bewoners minder overlast.

Eenmaal per 2 jaar wordt de drooglegging van wegen gemeten. De drooglegging is het verschil in hoogte tussen het polderpeil en de weg. Uit de meting van 2018 blijkt dat het aandeel zeer laag liggende wegvakken opnieuw iets is afgenomen. Aan de streefwaarde (max. 7% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder) wordt voldaan.

drooglegging/jaar	0 t/m 20 cm	> 20 t/m 30 cm	> 30 t/m 40 cm	> 40 cm
2008	9%	12%	16%	63%
2010	9%	11%	17%	63%
2012	7%	10%	16%	67%
2014	7%	11%	16%	66%
2016	6%	10%	17%	67%
2018	5%	11%	17%	67%

Groene initiatieven

De accountmanager bewonersinitiatieven ondersteunt bewoners en andere partijen vanuit de stad met allerlei initiatieven. Door met ze mee te denken, zaken binnen de gemeentelijke afdelingen uit te zoeken en verbinding te leggen met andere initiatiefnemers en partijen in de stad zoals Gouda Bruist en GoudApot.

In 2018 zijn er 40 nieuwe initiatieven gestart via de Groen Moet Je Doen-regeling. In voorgaande jaren lag dit aantal rond de 20 per jaar. Het wordt door bewoners positief ervaren dat er een vast aanspreekpunt is binnen de gemeente. In september 2018 zijn er weer 3 groenprijzen uitgereikt. De initiatiefnemers werden hierbij in het zonnetje gezet, wat erg werd gewaardeerd.

Naast de Groen Moet Je Doen-initiatieven zijn er ook andere initiatieven, zoals de natuurspeeltuin in Oosterwei en de projecten van Singelpark. Ook voor deze grote initiatieven is het prettig één contactpersoon te hebben die zaken kan uitzoeken en de juiste collega's kan betrekken.

Richtlijnen reclameborden

Het college heeft in december de "Beleidsregels buitenreclame gemeente Gouda", inclusief toelichting, vastgesteld. Omdat de concessies van huidige exploitanten aflopen heeft de gemeente de gelegenheid om de buitenreclame opnieuw aan te besteden en hierbij ook ruimte te bieden voor digitale vormen van reclame. De beleidsregels buitenruimte geven het gewenste beeld en de mogelijkheden aan. Het realiseren van een vast netwerk van A0 displays en het mogelijk maken van digitale reclame en zorgt voor verhoging van de kwaliteit van reclamemeubilair en biedt de mogelijkheid voor het realiseren van hogere opbrengsten.

Speelbeleid

Sinds de invoering van de speelnorm in 2007 is het aantal kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar met bijna 21% afgenomen. Deze afname heeft echter geen gevolgen voor de speelvoorzieningen, in deze collegeperiode worden er immers geen speelplekken meer afgebouwd.

Op een tweetal speelplekken (Doorslag en Hulkestein) is de kwaliteit van de speeltoestellen slecht. Het vervangingsproject voor deze toestellen is opgestart, inclusief het overleg met bewoners. In 2018 is natuurspeeltuin 't Eiland geopend, een burgerinitiatief in Gouda Oost. Het aantal speelplekken per 31-12-2018 bedraagt 152 stuks. Dit is exclusief speelplek 't Eiland (bewonersinitiatief) en exclusief spelen in Westergouwe.

Water en riolering

De stad is kwetsbaarder geworden door de gevolgen van de klimaatverandering. Klimaatadaptatie gaat de effecten van klimaatverandering tegen. Deze verplichting wordt opgelegd vanuit de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Daarin is afgesproken dat het klimaatbestendig en water robuust inrichten in uiterlijk 2020 integraal onderdeel is van beleid en handelen. Dit betekent dat aanpassing van het watersysteem, maar ook van de ruimtelijke inrichting noodzakelijk is om de stad op termijn leefbaar te houden en wateroverlast, hittestress en droogte te voorkomen.

In 2018 is het nieuwe GRP (2019-2023) voorbereid. In het GRP geeft de gemeente aan hoe zij invulling geeft aan haar drie zorgplichten (vuilwater, grondwater en hemelwater). In het GRP legt de gemeente een deel van haar beleid voor klimaatadaptatie vast in het kader van de hemelwaterzorgplicht en de grondwaterzorgplicht. Daarnaast is er in 2018 een strategische samenwerkingsagenda voorbereid met het Hoogheemraadschap van Rijnland. Daarin spelen het onderwerp klimaatadaptatie een belangrijke rol.

Speciale aandacht is er voor de uitdagingen in de historische binnenstad. De zakkende bodem in de binnenstad leidt in toenemende mate tot overlast: defecte riolering, vocht problemen in huis en in de openbare ruimte. Aanpak van de overlast vraagt om verlaging van de grond- en oppervlaktewaterstand. Dat is alleen mogelijk als er afdoende bescherming is voor de op houten palen gefundeerde panden (ca. 15%) die verspreid door de binnenstad staan. Daarbij gaat het niet alleen om technische oplossingen, maar ook om een juridisch en maatschappelijk en houdbare verdeling van kosten en baten.

In 2018 is een start gemaakt met het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad. Daarin worden voor deze opgave doelmatige strategieën ontwikkeld en de daarbij behorende maatregelen. Over het KBB wordt eind 2019 een besluit genomen. Het KBB dient als basis voor zowel de herziening van het Peilbesluit Stadsboezem Gouda als voor de inrichting van het riool in de binnenstad.

Aanleg gescheiden rioolstelsel

In het nieuwe GRP geeft de gemeente aan hoe zij invulling geeft aan haar drie zorgplichten (vuilwater, grondwater en hemelwater). De insteek is dat gemeente het beleid voortzet bij rioolvervangingen en scheidt schone en vuile waterstromen wanneer dat doelmatig is. Bij inzameling van het afstromend regenwater heeft transport op maaiveldniveau de voorkeur boven ondergrondse systemen. Als dit niet mogelijk of onvoldoende kostenefficiënt is, dan vindt afvalwaterinzameling plaats via een apart transportsysteem naar de afvalwaterzuivering.

Grondwaterzorgplicht

In het nieuwe GRP is opgenomen dat gemeente Gouda zoveel mogelijk de grondwaterstand in haar openbaar gebied wil beheersen. Het streven is dat er geen structurele belemmering ontstaat voor het gebruik van het openbaar terrein en geen structurele grondwateroverlast of -onderlast wordt veroorzaakt bij bewoners en bedrijven. De gemeente zal bijdragen aan het oplossen en voorkomen van grondwaterproblemen door maatregelen in de openbare ruimte te treffen als deze doelmatig zijn.

Een voorbeeld van een doelmatige oplossing is het aanleggen van een infiltratie- of drainagevoorziening bij de vervanging van de riolering in wijken waar woningen die op houten palen gefundeerd zijn.

Moderniseren van het beheer van rioleringen

De insteek in het nieuwe GRP is dat gemeente vasthoudt aan de huidige grootschalige aanpak bij vervangingsprojecten. Deze gaat vaak samen met een herinrichting of groot onderhoud en vraagt om een gedegen planvoorbereiding en uitgebreide communicatie met de buurt.

Het GRP legt de nadruk op kostenbesparing met het accent op maatregelen die echt noodzakelijk zijn en geen uitstel verdragen. Rioolvervangingsprojecten lopen overeenkomstig planning en budget met aandacht voor innovatiemogelijkheden.

Verkeer en parkeren

Verbeteren van bereikbaarheid, doorstroming en veiligheid

Met het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma 2019 is een prioritering gemaakt van de uitvoering van het Mobiliteitsplan. Om het wensbeeld van het wegennet van het Mobiliteitsplan goed uit te voeren, is gestart met het opzetten van een gemeentelijk verkeersmodel, waarin de effecten van maatregelen vooraf doorgerekend kunnen worden. Dit biedt de basis voor diverse vervolgprojecten, zoals het instellen van 30 km in diverse wegen en doorstromingsmaatregelen.

Concrete projecten die in 2018 gestart zijn qua studie/voorbereiding, zijn:

- Verbeteren leefbaarheid Fluwelensingel - Blekerssingel;
- Verkeersveiligheid Goudkade – Koningin Wilhelminaweg;
- Verbeteren route Ridder van Catsweg – H. de Vrieslaan, inclusief aansluiting Bloemendaalseweg;
- Verkeersveiligheid Thorbeckelaan;
- Snelfietsroute Gouda- Rotterdam;
- Duurzame stedelijke distributie binnenstad;
- Bereikbaarheid Westergouwe/Gouda West (inclusief opwaardering N207);
- Inrichting schoolzones;
- Verbreding A20, komen tot voorkeursvariant;
- Verkeersveiligheid Bodegraafsestraatweg;
- Verkeersveiligheid Goudse Poort;
- Onderzoek verkeerskundige effecten van diverse ruimtelijke ontwikkelingen zoals de Sportzone.

Onder andere de volgende projecten zijn in 2018 gerealiseerd:

- Verbetering verkeersveiligheid Nieuwe Broekweg;
- Aanschaf snelheidsdisplays;
- Kentekenonderzoek doorgaand verkeer;
- Realisatie R-net-haltes op de Fluwelensingel ter hoogte van de Tiendewegbrug;
- Aanpassing oversteeklocatie op de Fluwelensingel ter hoogte van de Hanepraij;

Verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening parkeren

Met ParkeerService zijn in het najaar van 2018 nadere stappen gezet om meer producten en diensten te kunnen afnemen. Daaropvolgend zijn voorbereidingen getroffen om beheer van de parkeergarage, parkeerapparatuur op straat, uitgifte abonnementen en opvolging naheffingen door ParkeerService uit te laten voeren.

Na invoering van het 'mobiel parkeren' om parkeerbelasting te voldoen is in 2018 opdracht gegeven om de parkeerapparatuur op straat geschikt te maken voor kentekenparkeren. Nadat dit traject is voltooid kan de handhaving volledig geautomatiseerd op kenteken plaatsvinden. Om de parkeerdruk in de binnenstad te verminderen zijn de gemeentelijke parkeerterreinen opengesteld voor een deel van vergunninghouders die in de binnenstad woonachtig zijn.

Indicatoren

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2018
Titel Fairtrade Gemeente	Behouden titel	Titel is verlengd
Duurzame inkooptrajecten (in %)	100% vanaf 2015	Structureel in inkoopbeleid verwerkt
Aantal initiatieven waarbij de duurzaamheidsmakelaar heeft bemiddeld	Besteding beschikbare middelen	Het budget is voor 2/3 besteed aan inhuur duurzaamheidsmakelaar; 1/3 is gestoken in begeleiden van ruim 10 grote themaprojecten (waaronder sport, scholen, bedrijfsterreinen, Ecopark, communicatie, energietransitie)
CO ₂ emissie gemeentelijke organisatie	CO ₂ neutraal vanaf 2014	Wordt 100% gecompenseerd via Gold Standard Biogas Cambodja Credits
CO ₂ emissie stad	CO ₂ neutraal in 2040	In 2017 (laatst bekende jaar) gedaald naar een totaal van 306.600 ton (daling van 15.000 ton t.o.v. 2016)
Percentage wegvakken met drooglegging van 20 cm of minder	Max. 7% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder	5%
Uitvoering Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)	Gedurende 4 jaar gemiddeld 9,5 miljoen besteden aan rioolvervangingsprojecten	€ 6,8 miljoen (€ 2,7 miljoen onder het gemiddelde)
Scheidingspercentage afval	Toename naar 60% vanaf 2020	116 kg restafval/inwoner (was 218 kg)
Ongevallen kwetsbare verkeersdeelnemers	Afname met jaarlijks 10%	Het aantal ongevallen blijkt in 2018 met 10 stuks te zijn toegenomen ten opzichte van 2017 (dit is in lijn met de ontwikkeling in de rest van Nederland).